

IX. ÉVFOLYAM.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

1915. 15. szám.

Budapest, április 11.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkesztő és kiadója
a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv
szerkesztő bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egész évre - - 12 korona

Félévre - - - 6 korona

Negyedévre - - 3 korona

Szerkesztőség és kiadóhivatal

Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — 6 korona.
Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, IV. Egyetem-utca 4. sz.

A háború élősdierei.

Irla: Székely Vladimír bpesti ker. kapitány.

Nagy időket élünk. Hősköltemények korát. A vásári tülekedés is, mely a garas után futkos, s szive helyére gyakran a zsebet teszi, mintba egyenesen megállott volna, mikor az első lövés eldőrdült.

És most is szemeink messze-messze innen hófedte gerinczek felé pillantanak, hol a *hazáért* küzdenek katonáink. Nem a kérlelhetlen muszáj, hanem a bét-köznap bangulatain magasan túlcsapó érzések aczélezák meg karjainkat. Az itthonmaradottak pedig összefogtak és küzdünk az áldozatkészség s lemondás fegyverével. Aggódással és bizalommal viaskodik lelkünk mind egy közös célért, egy közös érzésen és eszmében felmagasztosodva, melynek szintén *hazaszeretet* a neve.

De a fényt kíséri az árny is. Nagy időket élünk, melyeknek irtózatai és fensége előtt Klio, a történelem muzsája is ámulva kell, begy álljon. Mintba soba sem lenne többé nyugodt hétköznap és szürke mindennaposág... fényességével úgy beragyog mindent a szent nagy harc, mely létért és becületért folyik most.

És mégis! Az ember oly gyarló. Lelkének mozaiképe nemcsak drágakövekből van összerakva. Belevagyulnak abba hamisak és sárgöröngyök is, melyek nagy iblettel időben sem akarnak lepattanni róla. A bitványság, az önzés; a kapzeiság elpusztíthatatlan. A nagy háború már sok óriást döntött le, de nem tudja elpusztítani azokat az apró bitvány embereket, a kik mindent a maguk semmisségének sivár szögletéből néznek, a kiknek a háború is csak alkalom s ötletszerző, hogy kufár, kapzei és bünös játékaikat folytassák. Zsebüket tömjék az ideális felbuzdulásból, vagy a háborús állapotok kényszerüségait ravasz manővrozásal a maguk javára játszsák ki.

Csalások, üzérkedések... nagyban! Ezek ma sem maradtak ki a bünkrónikákból. A hatóságoknak most is keményen meg kell fogniok az ostort, hogy az alkalom kufárjait és szélhámosait visszazsorítsák s üzelmeket megtorolják.

De nom ezekről akarunk beszélni. Most az apró élősdiéket vesszük tollra, kik a háború kitörése óta szintén szorgalmasan rajzoltak oló és igazán leleményes al-

kalmazkodó képességgel siklottak tovább a felzavart vizeken.

Egy kis összefoglaló képben meg akarjuk rajzolni az alakjukat a lélektanukat és technikájukat, a mint élénk *tanulmányot* szolgáltatnak arról, hogy mint tudnak trükkjeik mindenkoron az idők változataihoz átalakulni. Megannyi bizonyoságot szolgáltatnak arra, hogy nekünk is basonlóképen hozzá kell élnünk magunkat a mindenkori események fordulataihoz és azokhoz simuló, eleve begyakorlott szemmel meglátnunk azokat a réseket vagy könnyen kínálkozó alkalmakat, melyekbe az élősdiségre, a szélhámosásra való hajlam nyomban belekapaszkodik. Számolnunk kell a magunk képzeletét vagy tapasztalatait is megdolgoztatva a bünözö elemek előtt nyitva álló *lehetőségekkel*, hogy idején megelőzhessük vagy ellensúlyozhassuk azok csalárd felbasználását, az azokkal való visszaéléseket.

A papírpénzcsaló.

A háború valami nagyon szokatlan dolog volt nekünk. Ismeretlen X, melyhez mindent a mi csak félelmetes van, odaképzeltünk. Mikor az első hadüzenet történt, akadtak különben egész józan és értelmes családapák, a kiket egyszerre szörnyü vásárlási buzgalom fogott el. Roskadásig megtöltötték az éléskamrát és nagyon megelégedettek voltak, hogy onnyi meg annyi ételmelet gyűjtöttek fel. Mintha csak valami kéthetes kirándulásra készültek volna fel, mert többre rendszerint az erszény állapota sem rendezkedhetett be.

Beütött szóval az aggodalmaskodás. Könnyen táplálható és félvezethető aggodalmaskodás. Valakinek például eszébe jutott, hogy a papiros pénz ezentül már nem ér semmit. Hogy, hogy nem, egyszerre csak tömegével akadtak, kik szorgalmasan váltogatták fel ezüst pénzre a bankókat és az ezüst pénzeket elraktározták. Ki mentől többet tudott összehozni, annál megelégedettebb volt és kiváló előrelátásáért bizonyára nagyon megdicsérte magát. Azóta valószínűleg sokkal könnyebb szerrel túladdott rajta, de mindegy — az ostoba nyavalya terjedt és különösen a nép egyszerű gyermekeinél hódított nagyban.

Igaz, hogy hozzá is segítették élelmes csalók, a kik uton-utfélen hirdették, hogy a papiros mégis csak papiros és csak az ezüst, meg az arany igazi pénz. Ez

Hegedüt, harmonikát, tárogatót, és a többi hangszereket általános an alismert legjobb gyártm. szállít.

MAGYARORSZÁG LEGNAGYOBB HANGSZERGYÁRA

STOWASSER J.

es. és kir. udvari és hadsereg szállító, a Rákóczi-Tárogató feltalálója, Budapest, II., Lánchíd utca 5. — Gyára: Öntőház utca 3. — Régi hangszerek javítása vétele és becsorléa. — Árjegyzék minden hangszertől külön küldetik.

így van. De hennök az is van. Nem bánják tehát, ha gazduramék beváltják náluk a bankókat. Adnak cserébe ezüztöt. Persze nem annyit, mert azt már tőlük sem lehet kívánni, hogy ráfizessenek. Ki tudja, tudják-e Pesten a bankopénzt már annyira beváltani, mint a mennyit ők adtak érte?

A papirpénzcsalók sok áldozatra s sok pénzre tettek így szert. Valóságos hadjáratot kellett ellenük viselni az újságok hasábjain, melyek óra intették a népet a szíves pénzbeváltóktól. A nép végre is megokosodott, a hatóságok is erőlesen léptek fel, úgy hogy a csalók aránylag elég gyorsan pusztultak ki.

A jótékonyság elődjel.

Az áldozatkészség ma általános. Az érdeklődés és részvétel pedig legbensőségesebben azok felé fordul, kiknek kenyérkeresője ott a harcztéren küzd a haza életéért s hecsületéért a az állam és társadalom mentő s gyámolító munkája sok éhezőnek s segítségre szorulóknak törli le könnyeit.

De hát semmi sem szent! Mindjárt a háború elején bukkantak fel az úgynevezett «blankettás» csalók.

Egy nyomda a hadbavonultak hozzátartozói részére segély elnyerése iránti kérvényblankettákat nyomtatott, melyeket a külvárosokban ügynökei útján árusítottak. Az egyik ügynök a Váci-ut környékét járta be s azokat a lakókat, kiknek hozzátartozói bevonultak, a házmester lakásába hívatta.

— Az előjáróság küldött — mondotta — meguknak igényük van hadisegélyre.

A szegény emberek nagyon megörültek és szívesen bemondottak mindent, a mit tőlük kérdeztek. Bemondásaikat az ügynök komolyan kitöltötte a blankettán.

— Ezt adják be az előjárósághoz s lesz pénz! — biztatta őket. A blankettáért azonban 12 fillér jár.

A lakók szívesen fizettek és a ravasz szélhámos este-felé szép pénzzel megrakodva tért haza.

Az Augusztá-alap nevével is sokáig szélhámoskodott egy leányzó. Felöltözködött vörös-keresztos ápolónőnek, kiment a pályaudvarra, majd sorra járta a lakásokat és mindenütt ékezeket kért.

— Elviszem az Augusztá-alapra — mondotta — s pár napra itt lesz a vasgyűrű.

A vasgyűrű nem jött meg, ellenben az ékszerék a zálogházba vándoroltak. A minék későbbi következménye az lett, hogy a szélhámos leány a rendőrség fogházába vándorolt. De előbb akadt férfitartnere.

Ez valahogy megszerezte azoknak a címét, a kik a vörös-keresztnél tudakozódtak a harcztéren lévő hozzátartozójuk sorsa iránt s beállított a válaszszal.

— Nagyon jól van a kedves férje! — örvendeztette meg például az aggódó feleséget — és vitézül verekszik. Már signum laudis kapott. Jövő héten soron kívül kinevezik főbadnagynak.

Az asszony természetesen nagyon örvendett a hir-

adásnak és jókedvében szívesen áldozott a jó hírnök unszolására jótékony célra, a melyet a többi hasonló adománynyal együtt a szélhámos valamely mulató szeparejában eljótékonykodott.

Hasonló zsánerben dolgozott egy pár élelmes boy is. Ezek a lapokban megjelent hirdetések, melyekben aggódó hozzátartozók egy-egy állítólag elesett vagy megsebesült, vagy eltűnt rokonukat keresték, figyelemmel kísérték s olyan leveleket kézbesítettek a türelmetlenkedőknek, melyekben közölték velük, hogy az illető könnyen megsebesülve Budapestre érkezett s most kórházban ápolják. A megörvendeztetettek közbe ügyet sem vetettek arra, hogy a boy az őt megillető küldöncdíjnak öt-hatszorosát követeli. Kifizették és a kínált pénzeket egymás között osztották fel a boyok. Talán mondanunk sem kell, hogy az egész hيرادás koholt volt, melyet a züllött fiuk valamelyik zúgkávéházban eszeltek ki és irogattak meg.

A csomagszállítók.

A vasuttol és póstatól nem szabad lehetetlenségeket kívánnunk. Emberfeletten dolgozik ez a két, a háborúban is oly nagyszerűen bevált intézményünk. Azt a pontosságot azonban, a mely normális időkben jellemzi működésüket, nem lehet ma is megkövetelni. A harci front előtt megtorpan a vasut és posta is. És ha sok harcossnak szánt levél, csomag nem, vagy csak későn kerül a szánt kézbe... ez is a háború.

Hogy ne fogadták volna hát szívesen azt a sápadtképi katonát, a ki egy szép napon azzal lep meg bennünket, hogy hírt hoz a harcztéren lévő kedvesünktől. Jól van, semmi baja sem volt, mikor őt sebesülése miatt ide transportálták. De már meggyógyult és megint visszamegy csapattestéhez. Ha van valami izenetünk — hogyne volna! — szívesen elviszi, még csomagot is magára vállal.

A barátságos hadfit természetesen nyomban leültették, megvendégelték, rögtön pakkoltak, irtak és nagy háladások között bizták rá a postát a derék emberre, a ki sietve ajánlotta magát. Mit mondjunk? Közönséges csaló volt. A budapesti rendőrség több ilyen szélhámos álkatonát leplezett le és fogott el. Már valóságos iparképen üzték ezek.

Hasonló szabásban üzte mindjárt a háború elején a csalásnak ezt a fajtáját Németországban is egy élelmes csirkefogó. Katonaruhát öltött s több helyre bekapogott. Többnyire asszonyokhoz köszöntött be, kiknek férjei már a kaszárnyákban voltak. Elmondotta, hogy a tábori posta intézményét a kémektől való félelem miatt beszüntették, s ugyancsak e miatt nem szabad a katonáknak a kaszárnyából sem kijönniök. Ha tehát valamit üzeni vagy küldeni akarnak az asszonyok a férjeiknek, úgy forduljanak hozzá, mert ő ezzel meg van bízva. A ravasz szélhámos mindössze 85 márkát és egy évi fegyházat kapott.

Ha fáj a feje

ne tétovázzék, hanem használjon azonnal

Beretvás-pastillát

mely 10 perc alatt a legmarkacsabb migránt és fejtájját elmulasztja. — Ára K 1.20. — Kapható minden gyógytárban. Észli Beretvás Tamás gyógyszerész Kispesten. Orvosok által ajánlva. Három doboznál ingy. postai szállítással.

Az északi harsztórról — Dunajoezi tétj.

A front mögött.

Veszedelemesebbek és vakmerőbbek azok a kalandorok, akik egyenesen a front mögött operáltak. Egy a la Köpenick-féle esinyről mindjárt a háború elején emlékeztek meg a német lapok. A szintén a németek által megbódított terület volt Belgiumban. A szélbámos német altiszti uniformist szerzett, autót bérelt és napokon át azzal foglalatzkodott, hogy belga közegekre hadisarcot rótt ki. Alkudni is lehetett vele. Mintegy harmincezer frankot harácsolt össze, s vidáman visszautazott Brüsselbe, hol a soffört kifizette s ráadásul 300 frank borraivalót is adott neki.

A sofför talpraesett ember volt, kinek sehogysém fért a fejébe, hogy egy hivatalos kiküldetésben lévő altiszt, hogy adhat neki ilyen fejedelmi borraivalót s ezt a véleményét katonákkal is közölte, kik a hadisarczos embert csakhamar elfogták.

A német és francia harcztereken megszaporodtak azután az önkinevezett rekvirálók is. Egyenruhát öltöttek, végigjárták a harcztérhez közelebbeső falvakat és a »badsereg számára« összeszedtek élelmiszereket, melyekért irásos bónokat osztogattak. Nem akadtak, akik ellenkezni mertek volna. Viszont azonban a rekvirálók is többnyire póruljártak, a kikkel rövidesen végeztek.

A háborús szélhámoskodások nem mindennapos esetébe tartozik végül az az álkozákbanda is, mely Galiciában az oroszoknak ismert külön hadijoga alapján egy községet állandóan megrabolt. Közöséges galicziai betyárnépség felöltözött kozáknak és félelmetes kiabálással berontott a kiszemelt faluba. Szegény falubeliek örültek, mikor a kozákok aránylag kiméletesen bántak velük. Senkit agyon nem ütöttek, semmit fel nem gyújtottak, csak raboltak. Később a mi katonáink elfogták és leleplezték az álkozákokat.

Állások, álbeszültek.

A régi korbéli Hány Jánosok ártatlan bazudozók voltak, akik bajmeresztő kalandokkal kedveskedtek a csapszék derék közönségének. Ezzel ki is merült a szerepük. A mai Hány Jánosok azonban már modern, okos fők, akik meséiket üzletileg is kamatoztatják és itt-ott csinos jövedelemszerzéssel értékesítik fantáziájukat.

Kérdemesült csavargók például álbeszülti mivoltjukat különösen a vidéken, sikerülten a koldusmesterséggel kötötték össze. Hogyne adóznék a hazafiaság a szegény harcosnak, ki betegen és csonkán jött el abból a nagy borzalomból... A szegény harcos pedig azalatt jött nevet a markába.

De volt bőven uri sebesült is. A külföldön sűrűbben bukkantak fel azok a típusok, akik rendszerint bőkezűen megajándékozták magukat a vitézségi érmeikkel, ha tetszik a vaakeresztel is éa pompás, hátborzongató háborús meséket és hőstetteket tartottak készenlétben a nekik természetesen tisztelettel adózó, ámuló hallgatóság számára. Ezek ugyanoly simulékonyssággal tudtak

becseppenni az uri társaságba, nagyon tolakodóan barátkoztak és mint honvédelmezők rendszerint elég sokáig ingyenélősködtek jobbra-balra pumpolgatva. Többnyire a szállodások járták meg, akik egy-két hét múlva hiába keresték az adósságok hátrahagyásával megszőkött hősöket.

Nálunk még aránylag szerényen művelték ezt az ipart. Furfangos volt például az az ügyvédi őrök, ki untauglich létére is zászlós uniformisban egyenesen »Szerbia földjéről« jött be egy kórházba, ahol a koszt kétségkívül jó volt.

Érdekes, hogy a háború a serdülők között is sok komédiást nevelt fel. Egy, a patronageból megszőkött fiu például egyszerre csak vitéz legionarius maszkjában bukkant fel s álbeszült létére elég soká is ette egy kórház kenyerét.

A budapesti rendőri gyermekbiróság még több ilyen esetet jegyez fel, melyek között a sebesült »vöröskeresztes hölgy« történetét emeljük ki. A dolog ott kezdődik, hogy az egyik kerületi kapitányság előtt megjelent egy leány s cselédkönyvet kért. A kis dáma németül — insbrucki születésűnek mondotta magát — elkezdett ott mesélni. Elmondta, hogy az apja elesett a háborúban. Anyja nincs, ő beállt tehát ápolónőnek. Lembergél történt, hogy többedmagával a harcztéren összeszedte a sebesülteket. Egyszerre talált egy orosz tisztet, aki ott fetrengett nehéz sebével az árokban. Odament hozzá, felemelte, megitta s kezdte sebeit kötözni. A vad orosz azonban fogta kardját és rávágott. A lábát találta el. Most már ő lett sebesült. Bevitték a lebergi kórházba, majd a mikor nekünk onnan el kellett jönnünk, idebb hozták. Kolozsvárott feküdt sokáig, s mikor felgyógyult, Budapestre jött. Most állást akar s erre kell a cselédkönyv.

A rendőrség jószívűen vette a dolgot és a rendőrgyermekbiróság útján keresték a bős lányka számára elhelyezést. A legjobb uton volt a vöröskeresztes hölgy, hogy barcsi érdemeit méltatva, fényes elhelyezésben részesüljön.

Ekkor történt vele a katasztrófa. Valami lapszus eszszott az előadásába, összezavarta a dolgot s lelepleződött. Kiderült, hogy soha sem volt vöröskeresztes, az egész meséből egy szó sem igaz.

A háborús láz ilyen hatással szokott lenni nagyon sokra, kiknek némelykor más bűnük nincs, mint az, hogy beteges hazudozásban szenvednek. Majd a háború után minden szélitiben fognak ezek a hiszterikus típusok feltűnni, kik vajmi sokszor betegek, de — s ez a csodálatos — kitűnően megtalálják a módját ahhoz, hogy a legravasabb számítgatással szélhámoskodjanak a kórjukkal szerzett tehetséggel.

A listesalók.

Naplajaink minduntalan bőven emlékeznok meg arról az orélyes akocióról, melyet hatóságaink kénytelenek az élelmiszerezérek, helyesebben uszorsákokkal szem-

Az északi harcztérről. — Tiroli vadászok municziós lovakkal.

ben állandó n felszinen tartani. Nemesak a törvény szavai követjük akkor. Őnkéntelen is eszébe jut az embernek az a bibliai ostor, melyvel Jeruzsálem templomából kiverettek a kufárok. A hazafiság templomából kell ma mindnyájunknak e válságos időkben jár-nunk, ostor lét most is azoknak, kik lelkiismeretlenül üzérkednek és a háborúból a gyors meggazdagodás tőkéjét akarják kikovácsolni.

Ebben mindnyájunknak egyet kell értenünk, s ezzel a rendőrség szerepe sok tekintetben a közgazdasági tevékenység terére lép át, a mikor a fennálló kormányrendeletek értelmében kiméletlenül jár el mindazokkal szemben, kik az élelmiszerek összerásárlásával és elrejtésével mesterségesen igyekeznek a drágulást előmozdítani. Ugy ne az a kötelesség a csendőrségé is. Nyitott szemmel nézzenek maguk körül és észleleteik nyomán következzenek a cselekvés. A vidéken ép úgy bujkálnak az üzérek, mint a városokban és lehetőleg gátat kell eléjük vetni egyrészt erős szemmel tartásukkal és beavatkozással, másrészt a nép felvilágosításával is. Mert ez élelmiszerezusorások már nem pusztán elősdiék, hanem valósággal veszedelmek. Ha garázdálkodásuknak szabad utat engednénk, vagy csak lanyhán bánnánk velük, csapássá válhatnak, melynek az ország ellenálló ereje — hisz ellenegeink amúgy is kiéheztetésünkre esküsznek — adja meg az árát.

A Shylock-típusok mellett természetesen akadtak szintén apró, kis szélhámosok. Nem ravasz bőrzézók, hanem parasztfogdosó csalók. Ezek közé tartozott az a társaság is, mely liszt, fehér nulláhszint helyett — cementet szállított. Élelmes kocsisok találták ki ezt a trükköt.

— Kell-e liszt? — kopogtak be több külvárosi lakásba.

Hogyne kellett volna és szegény asszonyok, jó szomszédok úgy adogatták össze a pénzt, hogy egy zsákkal közösen vehessenek. Csak mikor a főzéshez akartak fogni, vették észre, hogy a — cementporból nem lehet kenyeret sütni.

A lisztcsalóknak egy másik fajtája pedig a következőképen kereskedett:

Az Angyalföld egyik munkáslakásába a délelőtti órákban egy fiatalember állított be.

— A férje küldött! — mondotta az asszonynak — szerzett lisztet, de tessék rögtön tíz koronát adni, mert mindjárt kell fizetni. A lisztet magával hozza, mikor hazajön. Az asszony előkotorászta a tíz koronát és teljes bizalommal átadta.

A férj hazajött, de lisztet nem hozott. Egyáltalában semmiről se tudott. Így derült ki a turpisság. A lisztcsalók napokig üzték a keresetnek ezt a módját, míg elfogták őket.

A jósók.

Ezekről, ide tévedt franczia lapokban is olvashatunk épületes szemelvényeket. Párisban mindenki kíváncsi. A mi érthető is. A már elintézett belgákat kivéve egyet-

lenegy népnek sem adott fel a háború annyi szomorú, szorongó kérdőjelet, mint a francziának. A franczia különben is babonás. Csakis így tudott az a bizonyos Madame Thébés nevű asszonyság, a kinek találós rejtvényekben megszövegezett jóslásaira esküszik fél Páris, világhírre is szert tenni. A jósók ipara tehát Párisban fennen virágzik.

És az alkalmas pillanatot a mi jósóink is megérik. Él-e, hal-e az uram, a kedvesem, az apám a háborúban, vissza jön-e, mikor? Mind olyan kérdések, miket ma ezerszer feladunk magunknak, felelet rá nincs, csak a jósóból mer rá felelni, mert fizetik. A jó jóslatokért hozzá duplán, szépen...

Mégis reklámról is kell gondoskodni. Például ilyenformán:

A villamos megállónál vagyunk és természetesen tolongunk.

— Ne erőszakoskodjék! — szól rá egy asszonyság egy dámára — azért mert tollas kalapja van, nem illik szegényt embert lökdösní. Magának sincs több, mint negyvenhat fillérje a zsebében.

A dáma zavarba jön és zavarában előveszi a bugyellárisát. Tényleg annyi pénze van. Egy úr hitetlenül mosolyog most.

— Nevet? — folytatja az asszonyság. — Hát nézze meg maga is a bugyellárisát. Három korona ötvenegy fillérje van. No, rág?

— Csakugyan vág.

— Tudok én egyebet is! — folytatja tovább az asszonyság — megmondom mindenkinek a jövőjét, az ura, a bátyja, a kedvese elesik-e a barcztéren... A ki kíváncsi, jöjjön hozzám. Itt a kártyám s a czimem. No de most le kell szállnom.

A közönség összenéz s az nap a jósók kliensei biztosan nagyon megsaporodnak. A tollas dáma, a hitetlen úr és a jósók ügyesen játszottak össze.

Egy német katonai író előadása a háborúról.

A »Berliner Tagblatt«-nak a magyar olvasóközönség előtt is jól ismert katonai munkatársa, Moráht őrnagy, a napokban Budapesten járt s mint a »Pesti Lloyd« társulat vendége, előadást tartott a társulatban. Az előadás egyesítette magában az órényeket, melyeket írásaiiban a nem katonai közönség is megtanult becsülni: az óvatos szabadságot és a megvilágító összefoglalást.

Az északi harctérről. — Ulánusok átvonulnak egy lengyel falun.

Néha úgy látszik, mintha nem mondana újat: és mégis a mód, a hogyan összegezi az eseményeket, azok értelmét és jelentőségét, meglepően közelebb hozza hozzánk. A harcztérről kindott hivatalos jelentések a legesszükségesebb közlésekre szorítkoznak. A sajtóhadiszállás és a német főhadiszállásokon tartózkodó haditudósítók közlései kiegészítik a legfőbb hadvezetőség jelentéseit és mintegy árnyalatokat szolgáltatnak ahhoz. Más tudósítók is nyilvánosságra jutnak, melyek szintén fedik a tényeket, a cenzúra is keresztülbocsátja őket. Így a közönség előtt az események nagy területéről fókusznek tudósítások, mégis csak részletekről, melyeknek egymáshoz való viszonya, a háború egész menetére való jelentősége nincs tisztázva. A flandriai dűnaktól Arrason, Soissonson át a Vogézekig és még azon túl délre, Memeltől Csernoviczig az események milyen sokasága, melyek közül mindegyik izgat és érdekel önmagában, mert hiszen minden végre és életre megy. Mégis csak epizódok, a mikor mindenki a végső cél, a nagy döntést a az egyes barcsi eseményeknek erre vonatkozó jelentőségét keresi lázas szívrrel! Azért volt olyan jó szolgálat, hogy a Lloyd-Társulat meghívta a kitünő német katonai író, a ki hallgatónak világos és szakemberű összefoglalást nyújtott és egyuttal nagyobb szabású történelmi és politikai távlatba állította be a világháború jelenségeit.

„A mi közös háborúnk» czim alatt tartotta meg Mohrát őrnagy előadását. Bevezetésében a régebbi koalíciós háborúk és Ausztria-Magyarország és Németország jelenlegi közös háborúja közti különbséget fejtegette. Koalíciós háború alatt általában a francia forradalom ellen 120 évvel ezelőtt viselt hadjáratot értik. Ebben a hadjáratban az ellenségeskedés oka nagyon csekély volt és semmiféle jelentős érdek nem üzte, nem szorította a hadviselő feleket. Egészen másképp alakult a jelenlegi német osztrák-magyar koalíciós háború. A mi közös érdekünk ereje oly hatalmas, a melyet két szövetséges milliós hadsereg csak valaha is fel tudott mutatni és mindkét részen a legmagasabb érdek ösztönzi az embereket, a miért valaha hadseregnek küzdenie kellett a népek élete, a haza fennmaradása.

Egy emberöltőn át Németország politikája Ausztria-Magyarország politikájára is volt, a kölcsönös segítség telhát a mi részünkre nem idegen segítség. A politika mindkét részen kétségtelenül továbbra is egységes marad, hogy a közös győzelem nagyszerű eredményét elérhessük. Együttműködésünk oly tökéletes lett, a minél tökéletesebbet még elgondolni sem lehet.

Kérdések alakjában sorolja fel ezután az előadó őrnagy e háborúban az együttműködés kölcsönös hasznát. Mi történt volna akkor, ha Németországnak magára hagyatva kellett volna végigküzdenie ezt a világháborút? Hol állana most az orosz front, ha az osztrák-magyar hadsereg az előretörő ellenséges hullámokat fel nem tartotta volna? Milyen lenne a helyzet Magyarország szent földjén, ha a kelet-poroszországi német győzelmek Ausztria-Magyarországnak a szorosoknál küzdő csapatait meg nem szabadítják. Ausztria-Magyarország két bónapon át nem egymaga tartotta-e fel diadalmas defenzívában Oroszország erős nyomását és nem volt-e nyomban hajlandó arra is, hogy hadseregét a védelmére küldje? Vajjon a másik oldalon habozott-e egy pillanatig is a német hadvezetőség a kettős-monarchia legszélsőbb vidékére erősebb csapatokat küldeni? Ausztria-Magyarország népei fegyverhűségben nem múlták-e felül a kishitű kétkedők minden várakozását? Vajjon a másik részről Németország hatalmas belső ereje nem támogatta-

Ausztria-Magyarországnak a végleges győzelembe vetett reményét? A további kérdései során a lodzi és a limanovai győzelmeket mint egyenrangunkat állítja egymás mellé és erre a konkluzióra jut: Különváltan el kell pusztulnunk, egyesülten győzni fogunk.

Az előadó ezután a keleten és nyugaton levő helyzet megbeszélésére tér át és részletekben kimerítő módon tárgyalja a helyzetet, elsősorban nyugaton a tenger mellett és innen kezdve végigmenve a Vogézekben álló legszélső balszárnyáig. Arra a végső eredményre jut, hogy itt is türelemmel kell az események elé nézni mindaddig, míg eljön az ideje annak, hogy a német hadseregben lakozó offenzíva szellem itt is érvényre juthat.

Ezután a keleti hadszíntéren levő helyzetet fejtegette. Elsősorban a Memeltől a Visztuláig terjedő részen, különösen kiemelve és méltányolva Hindenburgnak ott elért fényes győzelmét. Rámutatott azonban azokra a nehézségekre, melyek a további hadműveletek elé gördülnek, különösen az erős hóolvadás folytán. Varsó vidékén jelenleg egyenlő erők állanak egymással szemben és az itteni helyzet épen úgy, mint a nyugati hadszíntéren, némi türelmet igényel. Tovább délre egész Nyugat-Galicziáig, vállvetett küzdelemben harcognak a szövetséges hadsereg és itt is meg kell várni azt az időt, míg a jelenlegi lépésről-lépésre való előrehaladást a hadműveletek egy másik módja válthatja fel.

Ezután a Nyugat-Galicziában és a Kárpátokban folyó hadműveleteket fejtegette, a hol az orosz stratégia természete különösen látbató. Különösen érdekesnek tartja azt a körülményt, hogy minden eddigi hadvezetéstől eltérően mindkét fél mintegy mágneses erővel vonzódik a hadviselés céljaira legnehezebb területre, a hol a legsúlyosabb nehézségeket kénytelenek legyőzni, a melyet egy háború egyáltalán csak hadviselő felekre róhat. A rengeteg orosz haderő nyomásának feltartóztatása már egymagában is eléggé meg nem becsülhető jelenleg, míg ennek a nyomásnak egy esetleges visszautasítása olyan elsőrangú teljesítés lenne, a mi a döntést siettetné.

Przemysl elvesztése érzékeny veszteséget jelent, másrésről a hős védősereg iránti legnagyobb elismeréssel meg kell állapítani, hogy Przemysl olyan fényesen teljesítette feladatát, a mi majdnem páratlanul áll a történelemben. A vár hivatalos orosz jelentés szerint nemcsak egy orosz hadsereg tartott hosszabb ideig lekötve, hanem az oroszoknak körülbelül 100,000 főnyi veszteséget is okozott. A Przemyslt ostromló sereg felszabadulását nem szabad túlbecsülnünk. Ha be is kell ismernünk azt, hogy a haderő felszabadulása némi nyereséget jelent (Oroszország számára, úgy másrésről biztosak lehetünk afelől, hogy az osztrák-magyar hadvezetőség, a mint ez különben a hivatalos jelentésben kifejezésre is jut, már idejekorán megtette a szükséges ellenintézkedéseket.

Előadását a király iránti hódolattal fejezte be.

***

A japánok hadifoglyai.

A „Jaguar» német ágyúasztád egyik matróza, ki a Csingtauért vívott harcokban résztvett és most Japánban hadifogoly, a következőkben írja le élményeit:

A sanghai-i száraz-dockban voltunk, hogy kijavítsuk a „Jaguar»-t, mikor július 31-én, délelőtt kaptuk a parancsot: „Fenyegető háború-veszedelem, azonnal Csingtauba!». Délután öt óraker vizrebocáztottuk a

hajót, 8 óráig befűtöttünk s ekkor kiadatott a parancs: teljes gözzel előre. A sötétben eltűnésünk rejtve maradt a sangbai-i kikötőben horgonyzó két angol czirkáló előtt. Teljesen elsötétítve a hajó-lámpákat, igyekeztünk a szűk északi kijárón keresztül a nyílt tengerre s elsiklottunk a főkijáró előtt, hol az orosz «Askold» czirkáló állt őrt. Nyolcz óraker reggel már Csingtauban voltunk, hol kiszabadulásunk öröme áldomást ittunk. Itt már megkaptuk a telegrammokat, a melyekből megtudtuk, hogy Oroszország és Franciaország megüzenték a háborút s nébány nappal később azt is megtudtuk, hogy Angliával is megkezdődött az ellenségeskedés. A «Jaguar» most naponként rekognoskálni járt ki a tengerre, a többi ágyúaszád legénysége pedig másutt volt elfoglalva.

A legközelebbi napokban rossz idő járt. A «Jaguar» az osztrák-magyar «Erzsébet Királyné» czirkálóval nagyjából őrszolgálatot teljesített. Miután több napig a kikötőben voltunk, gyakorta meglátogattak bennünket a japán hidrolánok, a melyek gyönyörűen repültek, bár folyton lövöldözünk rájuk mi is, de a partokról is sok lövés irányult feléjük. A «Jaguar»-ra japán repülőgépek 15—20 bombát is dobtak, azonban minden eredmény nélkül. Szeptember 25 és 26-án előrsi csatánk volt. Szeptember 27-én a «Jaguar» nagyobb tengeri csatába került az «S 90»-nel együtt. A következő nap idekerült az «Erzsébet Királyné» is. Tűzelésünk, a saját megfigyelésünk, de a japánok kijelentése szerint is, nagyon batásos volt, mintegy tizenkilenc napig tartottuk így ki, azután öt ellenséges üteggel, köztük nehéz haubicokkal kerültünk ütközetbe, két és fél óra küzdelem után, csak csoda volt, hogy egy sérülést szenvedtünk, a naszádnak orrán (senki sem sebesült meg), emiatt kénytelenek voltunk egy kissé odébb horgonyozni. November 6-ról 7-re menő éjjel ütközet volt hajnali 3 óráig, akkor három kisebb gőzös került mellénk, átszálltunk, bajónkat levégőbe röpitettük s a part felé haladtunk, nemsokára a kormányzóságon voltam. A városra sűrűn hullottak a srappellek és gránátok. A kormányzósági épületet 30·5-es hajóágyú lövedéke találta, a lövedék ugyan nem explodált, de mégis két szobát döntött romba. Reggel 6 óra harmincz perczkor már megjelent az első japán gyalogság a kormányzóság épülete előtt...

A fogságban a japánok eddig nagy kimélettel s emberesen bántak velünk. November 14-én a tiszttek szabadon jártak-keltek a városban. Az első két napon előfordult fosztogatásokat a japánok halálbüntetéssel sújtották. Különben a tiszttek bámulatosan kezelik a legénységet. A tiszttek és a legénység is jól néznek ki, igen praktikus vannak felszerelve. A japán gyalogság és az utászok a földmunkálatoknál ostrom közben bámulatos tevékenységet fejtettek ki, teljesen a német szolgálati szabályzat szerint. Tűzértségük a legprecízebben dolgozik, a gyalogság kovásbé.

November 14-én déli 12 óraker hajónk legénységének felével Taitungsen felé indultam, hol a szétlőtt kbiuai házakban szállásoltak el bennünket. November 16-án helyenként feneketlen uton gyalog mentünk Szaszakon öböl, mintegy 30 kilométert, itt gyorsan behajóztak bennünket. (Gőzösünk, a «Kavo Maro», Moji felé szállított. Három idősebb tiszttel kerültem egy szűk szobába. Az élelmezés természetesen japán, a mi irtózatosságot okozott. Mojiból vasuton Fukuoka felé utaztunk, II. osztályon, a mi igen kényelmesen van horondevzo. A szállítmány barmadát itt tartották, egy részük

innen Kurumebe, másrészüK Kumamotoba került. Mind a három helység a Kiusiu szigeten van. Mi itt egy üres japán hotelben lakunk. Egyes cikk nagyon olcsó itt, mások, a melyekre európaiaknak van inkább szükségük, mint kávé, vaj, ruhafélék, rendkívül drágák. Olyan sok német, osztrák-magyar hadifogoly van Szibériában, Angliában, a kiknek a sorsa a miénkhez képest bizony nagyon nyomorúságos lehet. Anglia, a kulturnemzet, szégyelhetné magát Japán előtt.

KÉPEINKHEZ.

Az északi harcztérről.

A hosszabb, melegebb napokkal járó tavaszi idő megérkezése új reményeket ébreszt bennünk a harcztéren való események és alakulások iránt.

Talán helyreépíthetjük a jobb idők bekövetkeztével azt a veszteséget, a melyet az ősz utolján és a majdnem fél télen át tartó esőzések következtében teljesen elbizott harcztéren szenvedtünk az ugyszólván lehetetlené vált közlekedés folytán nagyon sokszor fennakadt municzió szállítás következtében is. A feneketlen sár mindenfelé késleltette, sőt nagyon sokszor megakasztotta a csapatok rendes mozdulatait, a szükséges csapatösszevonásokat és megerősítéseket. A municziót, mint az képeink egyikén is látható, kénytelenek voltak mállásállatokon szállítani, mert a feneketlen sár miatt járhatatlanná vált utakon és mezőségeken egymásután dőltek ki az előfogatok elcsigázott lovai és basználhatatlanokká lettek a motoros kocsik is.

Akkor azt reméltük, hogy a tél majd lendít valamit csapataink sorsán és helyzetén. De ez a reményünk se teljesült, mert kevés idő kivételével esős-sáros volt a tél is. S már csak akkor következett be az óriási havazás, mikor nem is vártuk, mikor már kifelé kellett volna mennünk a télből. Ez újabb csapást jelentett csapatainkra s ugyszólván teljesen pozíció harcra kényszerítette őket. Mert a mily elragadó az erdős-hegyes vidéken a képeink egyikén szemlélhető téli tájkép a szemlélőnek, éppen olyan súlyos, sőt sokszor leküzdhetetlen akadályokat gördíthet a méteres hóban mozgó csapatok működése elé. A helyzet és küzködés ugyanaz maradt, tehát, mint az esős sáros időkben, sőt a havazás rendes következményeként beállott erős bideg még súlyosbította is csapataink helyzetét.

A Dunajecz természeti szépségeKben gazdag vidék bizony kevés örömet nyújtott ezuttal az ott küzdő csapatainknak. Ott folytak le részben még a sáros időkben később a nagy havazásban is az északi harcztér nagy osatái. A gyönyörű télitáj szépségét bizony nagyon lerontották az összetört szekerek romjainak, a kidőlt megfagyott lovak hulláinak és az elesett harczosok holtesteinck sokasága s a naponta vívott véres csaták a pusztulásnak újabb és újabb jelenségeivel éktelenítették el eme, máskor oly tetszetős területet, a melyen ezuttal a szenvedések különféle változatait átélve vonultak keresztül bős csapataink.

Ennek a rettenetes helyzetnek volt előrelátható következménye Przemysl eleste is. Sem a Dunajecz, sem a Kárpátok felől nem tudták megközelíteni csapataink a felmentésre váró erődöt, hogy segítséget nyújtsanak a vár élelem hiányában szenvedő hős védőinek. A hadi szerencse forgandósága és csapataink világszerte elismert kitartása azonban még mindig megboshatja azt, a mit várunk és remélünk — a háboru győzelmes befejezését.

HIREK.

Adományok. Legújabbán ismét a következő adományokat kaptuk: Csendőrség Osgyán, a háboruban megvakult katonák részére, 17 K. Pap A drás L., aninai őrsbeli csendőrtől, az elesettek özvegyei és árvái részére, 3 K. 10 f. Drágos Péter, kismihályi őrsbeli csendőrtől, a badesegélyszó hivatal részére, 10 K. Az adományokat rendelkezési helyeikre juttattuk.

Egy kitüntetett csendőr halála. Lapunk mai számának hivatalos részében közöljük, hogy O császári és apostoli királyi Felsőge, Székely Sámuel csendőrnek az ezüst érdemkeresztet legkegyelmesebben adományozni méltóztatott. Mint most értosülünk, a kitüntetett már nem örülhetett ragyogó tette gyümölcsének, mert folyó évi január hó 4-én, a nagyváradi járványkórházban, vörbenyben elhalt. Így csak a szülők értesülhettek a gyermeküket ért legfelsőbb kegy megnyilvánulásáról.

Egy katonaszökevény tragédiája. A tiszabogdányi őrs, a rahói szolgabírói hivatal felbírása folytán, márczius hó 29-én d. u. 8 óratól kezdve, Román Mihály őrsvezető ez. őrmester, Máté Ferencz csendőr ez. őrmester, Hegedűs József, Schweighardt Antal csendőrökkel, Patkós József, Tuza Gergely, Volosok Pál, Tolvaj Mihály, Stefán Dénes és Manaila János népfelkelőket oly megbízással vezényelte szolgálatba, hogy Boeskor János, Tiszabogdány községhez tartozó Havarécz huvasi lakost, ki a katonaságtól megszökött, nyomozza ki és feltalálás esetén adja át az illetékes katonai batóságának. A járőr márczius hó 29-én, egy bizalmi férfit és a szökevény anyósával, Hauruk Máriával, d. u. 1/2 12 órakor érkezett meg az elfogandó lakásához, a melyet körülzárt és Hauruk Máriával bezörgeltetett. Boeskor János felesége csakbamar ajtót nyitván, férjének honlétét látta. Amíg a járőr három tagja a lakóházba ment, hogy a szökevény után kutasson, az istálló ajtajánál felállítva volt Patkós József népfelkelő az istállóból hallatszó noszro lett figyelmes. Közelebb lépve, Boeskor Jánost pillantotta meg, a ki az istállóból kifelé jövet, egy katonafegyverrel őt célba vette. Patkós népfelkelő erre a katonaszökevényre nyomban egy lövést tett, azt halántékon találva azonnal megölte.

Meghiúsult tolvajfurfang. Mészáros János és Pálfi István szinte lakosok kárára márczius hó 24-ére menő éjjelen egy tehenet és öt darab baromfi lopatott el. Ez ügyben Szigyártó Sándor őrsvezető ez. őrmester, nagyvezelmenci őrsbarancsnok önmagát és Kocsis Albert csendőrt ugyanazon napon szolgálatba kivezényelte és a delutáni órákban a tehenet a koczabázai erdőben egy fához kötve meg is találta. Azon feltevésben, hogy tettes zsákmányát az éj folyamán fogja biztonságba helyezni, annak közelében leállást foglalt. Éjjel 11—12 óra között tényleg egy cigány kinézésű egyén közeledett a tehenhez, de a járőrt, mint egy három méternyi távolságról észrevéve futni kezdett. Minthogy járőr a menekült elfogni nem bírta, a megállásra czélzó ismételt kiáltásai is eredménytelenek maradtak, úgy az őrmester, mint a csendőr a menekülő egyénre 1—1 lövést tett, a mely azonban eredménytelen volt. A nyomozás későbbi folyamán azután kiderült, hogy az éjjeli látogató Balog Jóni Károly tekereményi illetőségű cigány volt, a ki Balog István Kinyu kistéglási cigánynyal követte el a lopásokat. Tettesek elfogattak, az általuk ellopott állatok pedig bünjelekként lefoglaltattak.

Egy csendőr megtámadtatása. Móriéz Sándor kápolnásnyéki őrsbeli csendőr, márczius hó 28-án d. u. 7

óra tájban Kápolnásnyéken, szolgálaton kívül, Rozmán István ottani földművest garázdalkodásainak abbanbágyására figyelmeztette. Rozmán erre a csendőrrre támadt s őt arozul ütötte. Móriéz csendőr kardot rántott s támadóját bal vállán megvágva, rajta súlyos sérülést okozott. Sérült a székesfehérvári Szent György kórházba szállítatott.

Kőrelem. Kiss György, Ratosnyán (Maros-Torda-megye) állomászó csendőr kéri Szivós Sándor csendőrt, a ki 1914. évi április hó 5-től június hó 26-ig a nagyváradi országon csendőr iskolában, próbacsendőri tanfolyamon volt, hogy egy fontos okból ezimét vele közölje.

KÜLÖNFÉLÉK.

A lövészárkok történetéből. A mint az ma már közismertes, a mostani háborúban az álló pozíció vagy az úgynevezett lövészárokharcz dominál, s ezzel a háború elvesztette azt a festőies képét, a mi a régi idők háborúiban oly szép csataképek megrajzolására és festésére adott alkalmat a művészetnek. A sík és rajvonaltalancz eszerint tehát földalatti vakondok-barczczá vált — s tisztán ez magyarázza meg azt, hogy a mai pozíció harcok mellett a milliós tömegek felvonulása daczira is oly lassu az előhaladás, holott például 1870—71-ben még a győzelmes német hadak szinte futva nyomultak elő és gázolták le az ellenséges francziákat. Am azért ne bigyjük, hogy ez a barczmód egyszerre, máról-bolnapra, tehát egy éjjel állott elő; története van ennek is és a lövészárkok eredete a messzo szűkre ilölke nyulik vissza s szinte évszázadok során fejlődött ki mai alakjára, csakúgy, mint a hogy a haditechnika is hosszú fejlődés során alakult ki és emelkedett a mostani nivóra. Mint sok mindennek, a lövészárokharcznak is a távoli Kelet volt a bölcsője. Már a babyloniai őskultúrában rátalálunk a lövészárkok és az ilyen harcok nyomaira, még inkább és fejlettebb formában láthatjuk azonban a lövészárokharczokat a japán őslakóknál, az ainoknál, a kik a győzelmosen előnyomuló japán nemzeti hősök, Hidjoshi és Iyesbu seregei ellen a 16. és 17. században ily barczmodorban küzdve védték függetlenségüket és szabadságukat, bolcsván magukat árkokba és gödrökbe, hogy innen, véletl beylről árasztbassák nyilzaporukat a jobbára csak éles karddal harezolva előnyomuló samuráj-lovagokra és a sogunok zárt sorokban barczoló seregeire. Ugyanigy harezoltak a japánok ellen a távoli Kelet népei Koreában és esakis ily módon voltak képesek velük szemben függetlenségüket oly hosszú időközön át megóvni. A távoli kelet népoit az önfentartási ösztön, a szabadság és függetlenség szeretete tanította meg erre a taktikára, mert nyílt terepon harezolva a nagyobbszámú ellenség teljesen legyőzte és kiirtotta volna őket. Ezt a taktikát azután átvették a japánok is tőlük tanulták meg az angolok és oroszok is. Anglin egyébként Délafrikában a bushmannoktól is tanult e tekintetben, a kik szintén ily taktikával küzdöttek a náluk hatalmasabb és nagyon harezias zulukafferek ellen. A bushmannok ugyanis ügyesen ásták be magukat buczkába, árkokba s meglepetésszerűleg, egyszerre, mintha a földből nőttek volna ki, támadtak a gyanútlanul és zárt tömegekben előhaladó zulukra, a kikat meglöptek és megzavartak s azután megfutamtottak. Wolsley tábornok emlékirataiban a fekete naps ezlmen irt le egy ilyen harczt, a melyen véresen vorték le a támadó zulukat. Annak idején az angolokkal szemben a burok is alkalmazták ezt e taktikát s nom egy győzelmüket

csakis ennek a harcsmódnak köszönhetők. Így lett a lövészárak-taktika egyre ismertebb és általánosabb s főleg az orosz—japán háború óta lett fontos hadiszerszám az ázó és a kapa, a melynek használatára, a lövészárak készítésére és az ily módon való harcra fokozott figyelemmel oktatják ki a legénységet, úgy hogy ma már az összes államok hadseregei ez alapon képezik ki. Így és ily hosszú érlelődési folyamat alatt vált a lövészárak-harcz világszerte ismertté és általánossá.

Kém történetek. A francia hadügyminisztérium levéltárában — a mint a „Vita” című olasz újság írja — egy rendkívül érdekes kémzabaldalmat, illetve egy ilyen oklevelet őriznek, a melyet 1652-ben maga a király adott ki egy bizonyos Berthoud nevű embernek. Ez oklevél szerint a szabadsalom birtokosa jogositva volt Párisban, Bordeauxban és a többi francia városokban tartózkodni s nem volt szabad zaklatni vagy feltartóztatni, mert teljes erejével az államnak érdekeit szolgálja s feladata volt, hogy az államellenes titkos áramlatokat, terveket, összeesküvéseket stb. kikémlelje és a bűnösöket kézre adja. Jenő főherceg — meséli tovább az olasz újság — sikerei és győzelmei hosszú sorozatát szintén a rendkívül ügyesen szervezett kémrendszernek köszönhetette s így a kémei által szolgáltatott értékes adatok alapján vette be és ejtette hatalmába 1701-ben Mantuát, valamint ugyanezen kémei révén sikerült neki a következő esztendőben Cremonát is meghódítani. Ő mesélte el állítólag egyszer, hogy sikerült neki — kémei tanácsára — keresztülvinni, hogy az ellenséges városokból hírszolgát csábítson át magához, a kiket azután vallatóra fogott és addig nem is engedte szabadon, míg ki nem vett belőlük mindent, a mit meg akart tudni és a mire további hadi operációi szempontjából neki elkerülhetetlen szükségese volt. Így jutott sok fontos tudnivaló birtokába, a miket ügyesen használt ki az ellenséggel szemben. A tizenhétedik században a francia hadseregben a kémrendszer nagyszabásulag volt szervezve s volt egy kémhivatal is, a melynek egy magasrangú tiszt állott az élén. Ám ez a hivatal nem sokáig állott fenn. A kémeiket, — a mint ez köztudomású — ha elcsipik, mint régen, ép úgy manapság is rövidesen szokták elintézni és sorsuk jobbára akasztófa. A történet egy rendkívül humoros kémhistoriát jegyzett föl, a mikor az elfogott kémeket nemcsak hogy nem akasztották föl, de kegyelmet kaptak, és szabadon is engedték. A dolog 1859-ben történt. A Bourbaki vezetés alatt álló francia hadsereg várta az osztrákok támadását, de az ellenségek csak nem akartak mutatkozni. Az

előőrök végre elcsíptek egy kémeket, a kit azonnal Bourbaki elé vittek és ott játszódott le a következő történet. A francia tábornok megszólította: „ugyebár te egy osztrák kém vagy? Igen, válaszolta a fogoly. Te tehát tudatni akarod az osztrákokat arról, a mit a franczia táborokban láttál? Igen! — volt a válasz. És te becsületesebb dolognak tartod a te mesterségedet? Igen, szót a kém. Akarsz-e kémként a mi szolgálatunkba lépni? Nem, szót a fogoly, erélyesen. Jól van, szót Bourbaki, akkor szabad vagy, de most takarodj és fuss az osztrákokhoz és mondd meg nekik, hogy én már órák óta várok rájuk, de már meguntam a várást s már kezdem türelmemet veszíteni! És erre a fogoly szabadon bocsátott és sértetlenül térhetett vissza övéhez.

Szerkesztői üzenetek.

A szerkesztőség [a szolgálattal] kapcsolatos kérdésekre és névtelen levelekre nem válaszol, közlatozt vissza nem ad, levélben pedig csak igen kivételes oly esetekben válaszol, ha a válasz, kényességégnél fogva, nyilvánosan meg nem adható. Kérjük ennélfogva olvasóinkat, hogy leveleikkel helyeget ne küldjenek.

Csalapattak. 1. Az a törvényes eszközökkel való közreműködés, mely a kitűzött cél elérését elősegíti. 2. Igen.

H. J. P. 1. Azt hisszük igen. 2. Alkalmasint valóságos. 3. Beszámítják. 4. Szállítási nehézségek miatt olcsóbb fogják megkapni.

Express! 1. Akkor vizsgálja át, a mikor akarja. 2. Attól függ, hogy milyen volt a csomagolás? 3. 3 darabot. 4. Csak a harcstéren. 5. Nem. 6. Most még nem tudjuk. 7. Az ön egyéniségétől és anyagi viszonyaitól függ. 8. Nem. 9. Nem tudjuk.

Törekvő. Nem lehet.

Caer. 1. A m. kir. Belügyminiszter urhoz. 2. Majd ha a háborúnak vége lesz forduljon hozzá az előjáró par. hoz, mely a kívánt szabadságot engedélyezheti. 3. Levassági tábornok.

Bronz. 1888. Névtelen levelekre nincs válaszunk.

555. 1. Nyugdíját megtartja. 2. Mint ezimzotes rondfokozat. Szél. Az előjárat nem találjuk helytelennek.

Tenta. Az ilyen dolgokunk hivatalos nevük nincs. Goré és Kármontó a szokásos elnevezés.

D. E. Budapesti önkéntes mentő egyesület.

Bucses. 44. Ha hiteltelen tudja igazolni, hogy a megszaki-tás nem az ön hibájából jött létre, tehát beszámítják.

B. G. A legfelsőbb elhatározás a hadsereg hadtáppar. által megdöntésekre nem vonatkozik.

Magyar Köztisztviselők és Állami Alkalmazottak Takarékpénztára

Köztisztviselői kölcsönök törlesztésére.

Előlegek értékpapírokra.

Családi bázak és telepek létesítése.

részvénytársaság

Budapest, VII., Rákóczi-ut 76. sz.

— Telefon 153—44. szám. —

Alaptőke 2.000,000 korona.

Kölcsönök lakbérletiltás ellenében.

Külföldi pénznemek vétele és eladása.

Sorsjegyeknek részletre és készpénzzé való eladása.

Előfordunk betéteket takarékpénztári könyvecskőre. 1. Oly takarékbetétek után, melyeket hat hónapi felmondási idő leköltése mellett helyeznek el hitéletünké, 6% (hat) betéti kamattal fizetünk (A tőkekamatadó levonásával). 2. Oly takarékbetétek után, melynél a betevő az 1. pontban feljebb felmondási időt ki nem költi, 5 1/4% (öt és fél) betéti kamattal fizetünk. (A tőkekamatadó levonásával).

Előlegot nyújtunk értékpapírokra, sorsjegyekre, vidéki intézetek részvényeire.

Személyi kölcsönöket folyósítunk kezeség mellett vagy jelzálogos biztosíték ellenében, jutányos kamattal mellett. Utólványok, intézkedések és chequék beszedését elvállaljuk igen mérsékelt költségek felszámításával.

Vesszünk és eladunk értékpapírokat, idegen pénzeket.

HIVATALOS RÉSZ.

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Legfelsőbb elhatározások.

Ő császári és apostoli királyi Felsége folyó évi márczius hó 20-án Bécsben kelt legfelsőbb elhatározásával legkegyelmesebben elrendelni méltóztatott, hogy az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartása elismerésül:

Isóó Jenő, a 69. gyalogezrednél beosztott csendőrfőbadnagynak, a legfelsőbb dícsérvő elismerés tudtul adássek.

Ő császári és apostoli királyi Felsége folyó évi márczius hó 19-én Bécsben kelt legfelsőbb elhatározásával:

Székely János, m. kir. I. számú csendőrkerületbeli csendőrnek, kilencz ember életének a vízbefulástól saját élete veszélyeztetésével történt megmentéseért az ezüst érdemkeresztet legkegyelmesebben adományozni méltóztatott.

Okiratilag megdicsértetett:

a balkán haderők főparancsnoksága által:

az ellenség előtt tanúsított kiváló teljesítményekért és vitéz magatartásért:

a m. kir. III. számú csendőrkerület állományába tartozó:

Kovács Márton csendőr cz. őrmester,

Szebágel József és

Rép György csendőrök.

A m. kir. III. számú csendőrkerületi parancsnokság által:

Keresztes Mihály járásőrmester és Kiss János II. őrsvezető cz. őrmester, a tápiósápi őrs pénztárasztal feltörése tettesének kinyomozása alkalmával kifejtett ügyes, leleményes és körültekintő eljárásukért.

A m. kir. I. számú csendőrkerületi parancsnokság által:

Izslai Lajos őrsvezető, cz. őrmester, a közbiztonsági szolgálat terén általában, de különösen 1913. évi december havától 1914. évi május bavaig terjedő időben az aranyosgyéresi őrskörlet több községében elkövetett 15 rendbeli, köztük 10 betöréses lopás veszedelmes tettesének, kiváló leleményességgel, fáradhatatlan buzgalommal és nagy körültekintéssel vezetett nyomozás utján történt kézrekerítéséért;

Korodi Ferencz csendőr cz. őrmester, 15 évi csendőrségi szolgálati ideje alatt általában minden irányban, de különösen a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett ügybuzgó és igen eredményes tevékenységéért.

Előléptettek:

1915 márczius hó 1-ével:

csemlőr cz. őrmesterré:

a Pflanzler-badseregcsoport tábori csendőr törzstisztje által:

Kercselis János, VI. számú csendőrkerületbeli és a balkán haderő hadtápparancsnokságának tábori csendőr törzstisztje által:

Köllő Péter, Anduska János, Petró János, Kertész Antal, Löcskei László, Hrubosák András és Jónás Imre VIII. számú csendőrkerületbeli csendőrök.

HEGEDÜ

csodásan tiszta erős hangu
6 korona és feljebb.
Mester-műhedgduk rész-
letro is. Romlottakat művé-
szieszen javít. — Árjegyzék az
összes hangszerekről ingyen.

Mogyorossy Gyula
kir. szab. hangssergyár
Budapest, VIII., Rákóczi-ut 71. sz.

SZÁNTÓ JÓZSEF

géparuháza 17 év óta létezik Szegeden, a városi bérpalotában

Képes nagy ár-
jegyzékem dlj-
talanul küldöm.

Képes nagy ár-
jegyzékem dlj-
talanul küldöm.

Egyedül nálam kaphatók a Helical, Premier, Postielon, Britania, Eska és saját összeállítású legkedveltebb hegyi-kerékpárok. E gépekből hadseregünk részére is szállítottam. Pathé tűnélkül beszélőgépek, lemezek és varrógépek óriási választékban, kedvező részletfizetésre is.

Várnay és Fia, Budapest, VI., Gyár-utca 26.

Nyomatványok
Sapkák
Keztyük
Kardbojt
Celluloid kézelő és
nyakravaló
Czipókrém
Fegyverszir
Borotváló készlet
6, 10 és 20 éves
szolgálati kereszt
stb. stb.

Nagyvárad, Ralikovszki-ut 24. Szeged, Kárász-u. 9.

Mindennemű felszerelési tárgyak
dus raktára olcsó árrakkal.

Szíves figyelmébe ajánljuk, hogy a Csendőrségi Lexikon 5 koronás árát 4 koronára szállítottuk le, kedvezményes árban még csak néhány példány van belőle raktárunkon, amiért is kérjük arra vonatkozó rendelését.